

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Departamentul de Psihopedagogie Specială
1.4 Domeniul de studii	Științe ale Educației
1.5 Ciclul de studii	Nivel Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Specializarea Psihopedagogie Specială / Profesor Psihopedagog Cod COR 263412, Logoped Cod COR 226603, Consilier școlar Cod COR 235903

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Educarea persoanelor cu dizabilități multiple						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. univ. dr. Andrea Hathazi						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist.univ.dr. Ioana Letiția Șerban						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	V	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire semănării/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					7
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	69				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cunoștințe de bază din disciplina Psihopedagogia deficiențelor vizuali și Psihopedagogia deficiențelor de auz
4.2 de competente	Abilități de evaluare psihopedagogică

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Materiale didactice și softuri specifice pentru persoanele cu dizabilități multiple existente la departament sau preluate de pe Internet, platforma Microsoft Teams
5.2 De desfășurare a	Materiale didactice și softuri specifice pentru persoanele cu dizabilități multiple

seminarului/laboratorului	existente la departament sau preluate de pe Internet, platforma Microsoft Teams
---------------------------	---

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C2. Interpretarea și utilizarea rezultatelor evaluărilor psihopedagogice ale copiilor/adolescenților și adulților cu dizabilități, dar și a comportamentului acestora în diferite situații de dezvoltare, învățare și de viață.</p> <p>C.4. Consilierea, orientarea și asistarea psiho-pedagogică a diverselor categorii de persoane cu dizabilități multiple (copii / elevi, familii ale elevilor, profesori psihopedagogi).</p> <p>C5. Autoevaluarea și ameliorarea continuă a practicilor profesionale și a evoluției în carieră în sfera educației persoanelor cu dizabilități multiple</p>
Competențe transversale	<p>Aplicarea normelor etice în cercetările acțiune cu persoane cu dizabilități, precum și în activitățile de evaluare, adaptare curriculară și consiliere psihopedagogică</p> <p>Utilizarea platformelor de e-learning, a învățării de tip blended learning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională</p> <p>Familiarizarea cu rolurile și activitățile specifice muncii în echipă și distribuirea de sarcini pentru nivelurile subordonate. Planificarea și implementarea activităților din cadrul echipei multi-disciplinare pe baza criteriilor relevante conferite de rolul psihopedagogului în echipa multidisciplinară.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea, înțelegerea și implementarea conceptelor, teoriilor, strategiilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare, utilizarea lor adecvată în practica și în comunicarea profesională în cadrul muncii în echipa interdisciplinară.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Analiza comparativă a principalelor modalități de diagnoză a persoanelor cu dizabilități multiple, a principiilor de aplicare și utilizarea adecvată a acestora în diverse situații de evaluare Descrierea strategiilor evaluare psihopedagogică, funcțională și bazată pe curriculum, utilizate la elevii cu dizabilități multiple Identificarea principalelor nevoi ale persoanelor cu dizabilități multiple și ale familiilor acestora pentru selectarea și implementarea principalelor modalități de intervenție și asistență psihopedagogică

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Definiții, caracteristici și implicații ale dizabilităților multiple asupra dezvoltării, comunicării și învățării	Expunere interactivă Studii de caz	Prezentări video
2. Specificul intervenției timpurii în	Expunere interactivă.	Prezentare programe

dizabilitatea multiplă		de intervenție
3. Procesul de evaluare în contextul dizabilității multiple.	Expunere interactivă, Studii de caz. Dezbateri	Analiza video Fișe de observație
4. Caracteristici ale procesului de evaluare funcțională.	Expunere interactivă. Program de activități și exerciții.	Prezentări video Softuri educaționale
5. Instrumente și probe utilizate în evaluare. Scale de dezvoltare.	Expunere interactivă. Studii de caz.	Analiza studii de caz Modele de fișe de evaluare
6. Procesul de intervenție psihopedagogică. Strategii, metode și tehnici. Resurse specifice.	Expunere interactivă. Studii de caz. Dezbateri	Prezentări video Resurse specifice
7. Dezvoltarea deprinderilor de comunicare.	Expunere interactivă. Studii de caz.	Prezentări video Resurse specifice Analiză video
8. Sisteme și modalități de comunicare la persoanele cu dizabilități multiple/surdocecitate.	Expunere interactivă. Studii de caz. Dezbateri	
9. Planul de Intervenție Personalizat.	Expunere interactivă. Metoda exercițiului.	Modele de planuri de intervenție personalizate
10. Specificul curriculum-ului. Metoda Coach	Expunere interactivă. Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercițiului.	Activități practice
11. Managementul tulburărilor de comportament.	Expunere interactivă. Studii de caz	
12. Dezvoltare socio-emotională. Elemente de educație sexuală.	Expunere interactivă. Studii de caz.	
13. Formarea abilităților de viață cotidiană la copiii cu dizabilități multiple.	Expunere interactivă. Studii de caz. Dezbateri	Prezentări video
14. Programe de tranziție	Expunere interactivă. Studii de caz.	Modele de programe

Bibliografie

- Aitken, S., Buultjens, M., Clark, C., Eyre, J.T. and Pease. L. (Eds) (2007), *Procesul de predare- învățare la copiii cu surdocecitate*, București, Editura Semne
- Alsop, L. (2002). *Understanding Deafblindness*. Logan: Utah, dba HOPE, Inc.
- Best, A. (1997). Management issues in multiple disabilities. In H. Mason, S. McCall (Eds.) *Visual impairment. Access to education for children and young people* (pp. 377-385), London: David Fulton Publishers.
- Downing, J. E. (2003). Accommodating motor and sensory impairments in inclusive settings. In D. L. Ryndak & S. Alper (Eds.), *Curriculum and instruction for students with significant disabilities in inclusive settings* (2nd ed., pp. 411-429). Boston: Allyn and Bacon.
- Downing, J. E. (2005a). *Teaching communication skills to students with severe disabilities* (2nd ed.). Baltimore: Paul H. Brookes.
- Downing, J. E. (2005b). *Teaching literacy for students with significant disabilities: Strategies for inclusive K-12 classrooms*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

- Downing, J. E., & Chen, D. (2003). Tactile strategies: Interacting with students who are blind and have severe disabilities. *TEACHING Exceptional Children*, 36(2), 56–61
- Hathazi, A. (2004). *Evaluarea copilului cu surdocecitate*, Bucuresti: Ed. Semne.
- Hathazi, A. (coord.)(2012) *Comunicarea în contextul deficienței multiple*, Vol.I. Cluj- Napoca, Presa Universitară Clujeană
- Hathazi, A. (2015), Dizabilitatea multiplă, în Roșan, A, (2015), Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție, Iași, Editura Polirom.
- Mar, H.H., & Cohen, E.J. (2002). Educating students who have visual impairments and who exhibit emotional and behavior problems. In S.Z. Sacks, R.K. Silberman, R.K. (Eds.), *Educating students who have visual impairments with other disabilities* (pp. 263-302), 2nd Ed., Paul H. Brooks Publishing Co., Baltimore.
- McInnes, J.M. și Treffry, J.A. (2001). *Copilul cu surdocecitate - Ghid de dezvoltare*.București: Editura Semne.
- Miles, B., & Riggio, M. (1999). *Remarkable Conversations*. Massachusetts: Perkins School for the Blind.
- Rosen, S. (2002). Educating students who have visual impairments with neurological disabilities. S.Z. Sacks, R.K. Silberman (Eds.), *Educating students who have visual impairments with other disabilities* (pp. 221-262), 2nd Ed. Baltimore: Paul Brookes Pub. Co.
- Sacks, S.Z., & Silberman, R.K. (Eds.) (2002). *Educating students who have visual impairments with other disabilities*, 2nd Ed. Baltimore: Paul H. Brooks Publishing Co.
- Souriau, J. (2000). Surdo-cecitate et le developpement de la communication.Problemes et strategies adaptatives. *Enfance*, nr.1.
- Westling, D.D., Fox, L. (2000). *Teaching students with severe disabilities*, 2nd Ed. London: Prentice-Hall International.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Particularități ale dezvoltării copiilor cu dizabilități multiple..	Dezbateri. Studii de caz.	Prezentări video
2. Descrierea principalelor sindroame	Studii de caz. Dezbateri.	
3. Observația – metodă utilizată în evaluarea funcțională.	Expunere interactivă	Exemple de inventare de abilități Fișe de observație
4. Aspecte ale evaluării în dizabilitățile multiple.	Expunere interactivă.	
5. Evaluarea funcțională. Scale de dezvoltare	Aplicații practice Studiu de caz	Scala de dezvoltare Callier- Azusa
6. Profilul de dezvoltare	Aplicații practice Studiu de caz	
7. Planul de intervenție personalizat. Aplicații.	Studii de caz. Dezbateri.	Activități practice
8. Programe de intervenție în tulburările de comportament.	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului.	
9. Programe de dezvoltare ale deprinderilor de comunicare.	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului.	Prezentări video. Analiza programe

10. Sisteme de comunicare utilizate în dizabilitatea multiplă.	Studii de caz. Dezbateri. Metoda demonstrației	Prezentări video
11. Familia - partener în intervenție. Aspecte ale consilierii părinților.	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului. Metoda demonstrației	
12. Adaptări în mediul de învățare al copilului cu dizabilități multiple.	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului. Metoda demonstrației	Activități aplicative
13. Aspecte ale pregătirii vocaționale. Perioadele de tranziție	Studii de caz. Dezbateri.	Prezentări video Exerciții de simulare
14. Programe de suport pentru adulții cu dizabilități multiple		

Bibliografie

- Coupe O'Kane, J., Goldbart, J. (1998), *Communication Before Speech*, London: David Fulton Publishers
- Drăgan, L., Văcărescu, A. (2002), *Elemente de surdodidactică*, Timișoara, Editura Orizonturi Universitare
- Gleason, D., Smith, A.W. (1997), Early interactions with children who are deafblind, in *Db-Link*, May, 1997, pp.1-7
- Hathazi, A.(coord.) (2012), *Comunicarea în contextul deficienței multiple*, Cluj-Napoca; Presa Universitară Clujeană
- Hathazi, A. (2014), *Dezvoltarea abilităților de comunicare la copiii cu surdocecitate*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară
- McInnes, J.M. și Treffry, J.A. (2001), *Copilul cu surdocecitate-Ghid de dezvoltare*, Editura Semne, București
- Miles, B., Riggio, M. (1999), *Remarkable Conversations*, Massachusetts Perkins School for the Blind
- Orelove, F.P., Sobsey, D.(1996), *Educating children with multiple disabilities: a transdisciplinary approach*, London, Paul H. Brookes Publishing Co
- Rowland, C., & Schweigert, P. (2000). Tangible symbols, tangible outcomes. *AAC Augmentative and Alternative Communication*, 16, 61–78.
- Rowland, C., Schweigert, P., & Prickett, J. G. (1995). Communication systems, devices and modes. In K. M. Huebner, J. G. Prickett, T. R. Welch, & E. Joffe (Eds.). *Hand in hand: Essentials in communication and orientation and mobility for your students who are deaf-blind* (pp. 219–295). New York: AFB Press.
- Runceanu, Laura (2004), *Scale pentru evaluarea copiilor cu deficiente vizuale severe/ cecitate, traducere și adaptare*, curs, Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Catedra de Psihopedagogie Specială
- Snell, M. E. (2002). Using dynamic assessment with learners who communicate nonsymbolically. *Augmentative and Alternative Communication*, 18, 163–176.
- Snell, M. E. (2003). Applying research to practice: The more pervasive problem? *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities*, 28, 143–147
- Westling, D. L., & Fox, L. (2004). *Teaching students with severe disabilities* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill.
- Williamson, G. G., & Anzalone, M. E. (2001). *Sensory integration and regulation in infants and toddlers: Helping very young children interact with their environment*. Washington, DC: Zero to Three.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Colegiul Psihologilor din România, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică (www.copsi.ro) și a **Procedurilor de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004**
- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare activă	Observație	
	Examen scris	Examen	60% 1 punct oficiu 10%
10.5 Seminar/laborator	Prezența 75%		10%
	Portofoliu	Analiza produselor activității	20%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elaborarea independentă a unui plan de evaluare ➤ Elaborarea unui studiu de caz complet privind o activitate complexă de intervenție, de predare-învățare 			

Data completării
15.09.2020

Semnătura titularului de curs
Conf.univ.dr. Andrea Hathazi

Semnătura titularului de seminar
Asist.univ.dr..Ioana Șerban

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament
Prof. univ. dr. Adrian Marian ROȘAN